Erityisasiantuntija Joni Rehunen

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

HE 61/2023 VP; HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TYÖTTÖMYYSETUUKSIEN RAHOITUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2024 työttömyysvakuutusmaksujen määrät. Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan muun muassa työttömyysturvamenoja ja maksut on vahvistettava siten, että Työllisyysrahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteisistä menoistaan. Työttömyysvakuutusmaksut vahvistetaan lailla vuosittain kalenterivuodeksi kerrallaan.

Vuoden 2024 työttömyysvakuutusmaksut

Maksuja esitetään merkittävästi alennettavaksi. Ehdotuksessa on otettu huomioon ennusteet talouden ja työllisyyden kehityksestä, Työllisyysrahaston suhdannepuskurin muutokset ja hallituksen esittämät etuusmuutokset vuodelle 2024.

Ehdotuksen mukaan vuonna 2024 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,79 prosenttia palkasta, kun vuonna 2023 palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on 1,50 prosenttia palkasta. Työnantajan maksu olisi vuonna 2024 0,27 prosenttia palkasta palkkasumman 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,09 prosenttia. Tällöin työnantajan keskimääräinen maksu olisi arviolta 0,82 prosenttia palkasta, josta 0,03 prosenttiyksikköä kohdistuisi muutosturvan rahoitukseen. Vuonna 2023 työnantajan keskimääräinen maksu on arviolta 1,54 prosenttia palkasta.

Vastaava suhteellinen muutos ehdotetaan tehtäväksi myös yrityksen osaomistajien, valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksujen määriin. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,27 prosenttia palkasta palkkasummaan 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,71 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan maksu olisi 0,43 prosenttiaja työnantajan maksu 0,27 prosenttia palkasta. Valtion liikelaitoksen maksu olisi 0,27 prosenttia palkasta palkkasummaan 2 337 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,65 prosenttia.

Esitettävät maksuprosentit perustuvat arviolle 7,1 prosentin keskimääräisestä työttömyysasteesta vuodelle 2024.

Työllisyysrahasto arvioi vuonna 2024 työnantajien työttömyysvakuutusmaksuista kertyvän 776 miljoonaa euroa ja palkansaajan maksuja noin 817 miljoonaa euroa.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Täydeksi muutosturvamaksukertoimeksi vuodelle 2024 ehdotetaan asetettavaksi 2,9, mikä vastaa vuoden 2023 kerrointa. Vuoden 2023 alusta voimaan tulleen muutosturvan käyttö on käynnistynyt verrattain hitaasti. Hakemuksia ja toteutuneita menoja ei ole vielä kertynyt paljoa, mutta molempien määrät ovat kasvussa. Tästä johtuen luotettavien arvioiden tekeminen on vielä tässä vaiheessa haasteellista. Näin ollen kertoimen muuttamiselle ei nähdä perusteita.

Omavastuu- ja muutosturvamaksun palkkasummarajat

Esityksessä ehdotetaan myös korotettavaksi työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksussa sovellettavat palkkasummarajat työttömyysvakuutusmaksun palkkasummarajaa vastaavasti vuoden 2023 palkkakertoimella. Täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin, jos yrityksen palkkasumma olisi vähintään 37 392 000 euroa. Jos palkkasumma olisi tätä pienempi, omavastuumaksu alenisi lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei perittäisi, jos palkkasumma olisi enintään 2 337 000 euroa. Myös irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun maksuvelvollisuuteen liittyviä palkkasummarajoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan vuoden 2023 palkkakerrointa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.